רב טרייטעל!

אן ערצעהלונג פון אידי־רישען לעבען
פון מ. ספּעקטאָר

(פארזעצונג).

— אה, ניין, דוד, מען דארף נישט, איך האב דאך דיר נאך דעמאלסט געזאגט אז מען דארף ניט.

— פארוואס דארף מען נישט? וואס זיינען פון אונז דער סוף? ח׳ זלמן דערט מיר אנדערע שדוכים ווער ווייסט? מארגען קען מיינע עלטערען געפעלען צו טהאן מיט מיר א שדוך, וואס קען איך זיי טהאן? איך וועל זיי אפילו קיין ווארט ניט טארען זאגען, ובפרט נאך זאגען „ניין"...

— וואס זשע איז? מען דארף מאקי ניט זאגען ניין, זארט מאקי ווערען א תחן למזל אין האבען תחונה למזל!

— וואס זאגסטו תנה? וואס דערסטו? וואס הייסט א תחן ווערען למזל? צו חתונה האבען למזל? וואס זיינען דאס פאר ווערטער? אין ערשטען וואס וועט זיין מיט דיר? אין צווייטען...

— איך האב ליעב...

— מיט מיר... מיט מיר, ליעבער דוד וועט נאר נישט זיין, דאכט זיך איך האב דיר שוין אמאל געזאגט אין טאמער ניין, איך דיר איבערגעטאנען אז איך וועל קיין מאל ניט חתונה האבען, קיין מאל ניט דוד!

דוד איז שטיל געווארען, ער האט ניט געפונען קיין ווערטער צו רעדען, ער האט נאר געקוקט אויף איהר, זי האט זיך איהם איצט אייסגעוויזען אזוי קינדערש אזוי נארישע, טאקי פשוט ווי א קינד, נאר א שעהן מיידעלע, וואס מען האט אויף דער האנד און מען האט עס שטארק ליעב. זי איז איצט געווען אזוי רוהיג, ווי נאך זי האט איהם נאר ניט ניעם ניט דערצעהלט. עס האט זיך איהר אויסגעוויזען אז זי האט איהם שוין ניט איינמאל דאס געזאגט.. און עס האט זיך איהר געמעגט אזוי אויסווייזען וואר הום פיעל טעג, פיעל נעכט און פיעל צייט זיינען ביי איהר אויסגעגאנגען מיט דעם געדאנקען — ניט חתונה האבען באין איפן, קיין מאל ניט חתונה האבען... דער נעדאנקען איז איהר איצט צום חוכ־דערטסטען מאל געקומען אין האפ איהר, נאר דוד האט איהר אויבערגעשראגען:

— חנה, גוטע חנה, איך בעט דיך מיטשע מיך ניט האנג און זאג מיר באלד אדן א שום פארערד, וואס מיינסטו מיט די ווערטער? — דו ביזט דאך קלוג, ווי זשע קאנסטו אויינס זאגען? אדער־דו מאכסט זיך נאריש?

— נאר ניט נאריש, ליעבער דוד, איך זאג עס דיר גאנץ ערנסט, איך טראכט דערפון שוין לאנג, נאר דיר האב איך עס דערצעהלט און ווייטער קיינעם ניט.

באטש דערהתע מיך אויף׳ן ארט פערשטעה איך ניט קיין האלב ווארט

— וואס פארשטעהסטו דא ניט? נאר פשוט, איך וועל קיין מאל ניט און פאר קיינעם ניט חתונה האבען.

— אבער פאר וואס? פאר ווען? קען דאס זיין? — איז דען דאס מעגליך? ווי קומען צו דיר פלוצלינג אזוינע געדאנקען?

— נאר ניט פלוצלינג, שוין לאנג... נאר איך וועל אלץ בעסער אלץ דערצעהלען. זייט מיין שוועסטער איז געבען אויף שטארבען.

— קיינער איז נעבען איהר ניט געווען נאר איך. — זי האט מיך מיט איהרע ווארעטע הענד ארומגעגרייפט, געקושט, געהרשט, און געזאגט: — טייערע שוועסטער! האב ניט חתונה, וועסטו לעבען לאנג און זיין גליקליך. אז חתונה האבען, האב זי ווייטער געזאגט, זיין א פרוי פאר דעם מאן, א מיטער פאר קינדער. — זיין א בעל הלבית׳טע ביי זיך אין שטוב, אין האבט זיך זערה א טייערע וואר. — האב גרעסטע גליק אויף דער וועלט. איך וויין — און מיר האב איצטע פאר ווען איך האב חתונה געהאט, איך האב איצטער אזוי אין אמת׳ע אידישע טאכטער און קיין מאל ווין ווארט ניט געזאגט אין אירע עלטערע, מאן, אירע פרייזר, נאר איהר מיינער שוועסטער האט זי דערצעהלט בשעת זי איז געגאנגען שלאפן.

דאס איז געווען אויף דעם דריטן טאג ווען פרוסע (חנה׳ס שוועסטער) איז פאר שלאפן געווארען און האט געדארפט אז זי וועט שוין מעהר ליידען רעבען. דאס נקודה מיט טרויערנע אויגען אויף חנה׳ן ווערכע איז בטעם פון איהר בעט ניט דערצעהלט. עס האט זיך איהר אויסגעוויזען אז זי האט איהם שוין ניט איינמאל דאס געזאגט.. און עס האט זיך איהר געמעגט אזוי אויסווייזען וואר הום פיעל טעג, פיעל נעכט און פיעל צייט זיינען ביי איהר אויסגעגאנגען מיט דעם געדאנקען — ניט חתונה האבען באין איפן, קיין מאל ניט חתונה האבען... דער נעדאנקען איז איהר איצט צום חוכ־דערטסטען מאל געקומען אין האפ איהר, נאר דוד האט איהר אויבערגעשראגען:

— חנה, גוטע חנה, איך בעט דיך מיטשע מיך ניט האנג און זאג מיר באלד אדן א שום פארערד, וואס מיינסטו מיט די ווערטער? — דו ביזט דאך קלוג, ווי זשע קאנסטו אויינס זאגען? אדער־דו מאכסט זיך נאריש?

— נאר ניט נאריש, ליעבער דוד, איך זאג עס דיר גאנץ ערנסט, איך טראכט דערפון שוין לאנג, נאר דיר האב איך עס דערצעהלט און ווייטער קיינעם ניט.

באטש דערהתע מיך אויף׳ן ארט פערשטעה איך ניט קיין האלב ווארט

— וואס פארשטעהסטו דא ניט? נאר פשוט, איך וועל קיין מאל ניט און פאר קיינעם ניט חתונה האבען.

— אבער פאר וואס? פאר ווען? קען דאס זיין? — איז דען דאס מעגליך? ווי קומען צו דיר פלוצלינג אזוינע געדאנקען?

— נאר ניט פלוצלינג, שוין לאנג... נאר איך וועל אלץ בעסער אלץ דערצעהלען. זייט מיין שוועסטער איז געבען שטארבען. — קיינער איז נעבען איהר ניט געווען נאר איך. — זי האט מיך מיט איהרע ווארעטע הענד ארומגעגרייפט, געקושט, געהרשט, און געזאגט: — טייערע שוועסטער! האב ניט חתונה, וועסטו לעבען לאנג און זיין גליקליך. אז חתונה האבען, האב זי ווייטער געזאגט, זיין א פרוי פאר דעם מאן, א מיטער פאר קינדער. — זיין א בעל הלבית׳טע ביי זיך אין שטוב, אין האבט זיך זערה א טייערע וואר. — האב גרעסטע גליק אויף דער וועלט. איך וויין — און מיר האב איצט אזוי אין אמת׳ע אידישע טאכטער און קיין מאל ווין ווארט ניט געזאגט אין אירע עלטערע, מאן, אירע פרייזר, נאר איהר מיינער שוועסטער האט זי דערצעהלט בשעת זי איז געגאנגען שלאפן.

דאס איז געווען אויף דעם דריטן טאג ווען פרוסע (חנה׳ס שוועסטער) איז פאר שלאפן געווארען און האט געדארפט אז זי וועט שוין מעהר ליידען רעבען. דאס נקודה מיט טרויערנע אויגען אויף חנה׳ן ווערכע איז בטעם פון איהר בעט ניט אויסגעזאגט.

— פרוסע! — וואס הייסטו דו אויף מיר אזוי טרויערן, ווי אויף אין אנדערן? — ניין שוועסטער, איך בין ניט אומגליקליך. — איך בין געזונד נאר נאר נאט הערפען אז דו זאלסט ווי אזוי ניכטערן געזונד ווערען.

נאר פרוסע האט ניט אויפגעהערט צו קוקען אויף איהר, — זי איז געלעגען אין גרייסער הייז אין האט געגעבען פון דער הייז.

אז זי האט דערהערט ווי חנה בעט נאט